

Definování sociálních podniků evropskou zastřešující organizací EMES:

SOCIÁLNÍ PODNIK

Definice sociálních podniků rozlišuje charakteristiky, které jsou ekonomické a sociální povahy.

Charakteristiky ekonomické povahy:

- 1) trvalé aktivity vyrábějící zboží a/nebo k prodeji služeb. Hlavním cílem sociálních podniků není, na rozdíl od tradičních neziskových organizací, angažovanost v dobročinných aktivitách nebo v přerozdělování finančních toků (jako u nadací). Vyrábějí výrobky nebo poskytují služby lidem. Ekonomická činnost je jeden z hlavních důvodů jejich existence.
- 2) Vysoký stupeň autonomie. Sociální podniky jsou zakládány skupinami lidí a jsou jimi řízeny pomocí plánů, které sami vypracovávají. Mohou využívat i veřejné dotace, ale nejsou přímo ani nepřímo řízeny veřejnými institucemi nebo jinými organizacemi (svazy, soukromými firmami atd.). Mají právo „rozhodujícího hlasu“ právo aktivitu rozšiřovat či ukončit.
- 3) Přijetí ekonomických rizik. Ti, kdo zakládají sociální podniky, jsou si vědomi rizik spojených s ekonomickou činností. Na rozdíl od většiny veřejných institucí závisí udržitelnost a finanční životaschopnost na úsilí zaměstnanců i dobrovolných členů podniku zajistit potřebné zdroje.
- 4) Alespoň minimální podíl placené práce. Podobně jako tradiční neziskové organizace mohou sociální podniky kombinovat peněžní a nepeněžní zdroje, placenou a dobrovolnou práci. Nicméně aktivity sociálních podniků vyžadují alespoň minimální podíl placené práce.
- 5) Omezené přerozdělování zisku. Mezi sociální podniky patří také ty, které se neřídí podmínkou absolutního zákazu přerozdělování zisku. Tedy organizace, které jako například družstva v některých zemích mohou přerozdělovat v omezené míře zisk mezi své podílníky.

Charakteristiky sociální povahy:

- 1) Základním smyslem sociálního podniku je provozovat aktivity prospívající společnosti či specifické skupině lidí. Na stejné úrovni je hlavní charakteristikou ekonomiky sociálního podnikání zájem podporovat smysl pro sociální zodpovědnost na místní úrovni.
- 2) Sociální podniky vznikají z iniciativ skupin občanů, kteří sdílí jasně určenou potřebu nebo záměr. Tento kolektivní rozměr musí být zachován, i když podnik řídí volení jednotlivci nebo skupina vedoucích – to by nemělo být opominuto.
- 3) Rozhodování není založeno na vlastnictví kapitálu (spíše je demokratické). V rámci rozhodovacího procesu by měl být respektován princip „jeden člen, jeden hlas“ nebo alespoň by síla hlasovacího práva nemělo být závislá pouze na výši vloženého kapitálu.
- 4) Princip vychází ze zapojení všech zúčastněných aktérů vykonávané aktivity. Důležitou charakteristikou sociálních podniků je spolupráce s klienty či zákazníky, zapojení zainteresovaných partnerů do rozhodovacího procesu a participativní management. V celé řadě případů je jedním z cílů sociálních podniků rozšiřování demokratických principů na místní úrovni prostřednictvím ekonomických aktivit.

Zdroj: Defourny, J. (2001). From Third Sector to Social Enterprise. In: Borzaga, C. a J. Defourny (eds.). The Emergence of Social Enterprise. London, EMES: Routledge. Překlad: Dohnalová, M., Šloufová, R., Sedláček, V. 2009